

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

בית המשפט מרכז את סעיף ההתיישנות להגשת תביעות להשבת מסי יבוא

עו"ד גיל נדל; עו"ד מורן עוז

רקע:

כידוע, על פי הוראת סעיף 154 לפקודת המכס, כאשר קיימת מחלוקת בין יבואן לבין רשות המכס בנוגע לתשלום מכס או מס קניה שיש לשלמו במועד יבוא הטובין, על היבואן החולק על עמדת רשות המכס, לשלם את המכס או מס הקניה הנדרש אגב מחאה ולהגיש תביעה להשבת המיסים ששולמו על ידו תוך שלושה חודשים.

משמעות הוראת ההתיישנות זו היא שיבואן אשר לא יתבע את השבת המיסים תוך שלושה חודשים מיום תשלומם, יאבד את הזכות להשבתם.

במהלך השנים נשמעו ביקורות רבות על הוראותיו של סעיף 154 לפקודת המכס, שכן תקופת ההתיישנות המקוצרת של שלושה חודשים בלבד, מעמידה את היבואן במצב בלתי אפשרי שבו עליו לגשת באופן כמעט מיידי בתביעה לבית המשפט, וזאת כאשר טרם מוצו ההליכים מול רשות המכס.

חמור מכך, במספר פסקי דין נקבע כי התדיינות של יבואן עם רשות המכס בניסיון לשכנע אותה בצדקת טענותיו, אינה מאריכה את מועד הגשת התביעה וכך, עלול היבואן להגיע למצב שבו מבחינה מהותית, עמדתו תהיה צודקת אך הוא לא יקבל השבה של המיסים.

והנה כי כן, בימים אלה ניתנה החלטה חסרת תקדים על ידי בית המשפט השלום בראשון לציון בעניינו של יבואן המיוצג על ידי משרדנו, אשר קבע כי הוראת סעיף 154 לפקודת המכס אינה הוראת התיישנות אלא הוראה דיונית בלבד בדבר המועד להגשת תביעה, והאריך את המועד למרות שהיה איחור במועד.

עובדות המקרה וטענות הצדדים:

יבואנית של טלפונים סלולריים הגישה תביעה באמצעות משרדנו כנגד רשות המכס להשבת מיסים ששולמו על ידה ביתר, בעקבות פסילת ערך העסקה שהוצהר על הטלפונים הסלולריים וחיוב היבואנית במס קניה בהתאם למחיר העסקה שנקבע על ידי רשות המכס.

לטענת רשות המכס, שלושה רשימונים מתוך כלל הרשימונים לגביהם תבעה היבואנית השבת מיסים, התיישנו מכוח סעיף 154 לפקודת המכס שכן התביעה הוגשה בחלוף שלושה חודשים מיום תשלום המיסים, ולא נעשתה לגביהם פנייה במועד.

נוכח טענת ההתיישנות שהועלתה על ידי רשות המכס, הגישה היבואנית לבית המשפט בקשה להארכת מועד להגשת תביעה ביחס לאותם רשימונים, וטענה כי יש לדחות את עמדת רשות המכס, לנוכח אחד מן הנימוקים הבאים, לפחות:

1. עמיל המכס שלה ביצע פנייה במועד לרשות המכס, על אף שלא ביקש הארכת מועד.
2. קיימים טעמים מיוחדים להארכת המועד, שכן לא נוצרה אצל רשות המכס הסתמכות כי היבואנית מוותרת על תביעתה.
3. קבלת עמדת רשות המכס לא תביא לחיסכון בזמן שיפוטי שכן רוב התביעה תמשיך להתנהל ממילא (טענת ההתיישנות נטענה ביחס למספר קטן של רשימונים);

החלטת בית המשפט:

בית המשפט קבע כי סיווגו של סעיף 154 כהוראת התיישנות יביא לתוצאה המיידית של העדר יכולת להאריך את המועד הקבוע בו, שכן משהתיישנה התביעה, לא ניתן להאריכה עוד.
בית המשפט קבע כי לאור התקופה הקצרה הקבועה בסעיף 154 אשר מביאה לתוצאה קשה ביותר של העדר יכולת לממש את התביעה, יש להימנע מסיווגו של סעיף זה כהוראת התיישנות.

בית המשפט עוד הוסיף וקבע כי הוראות סעיף 154 כלל אינן נוקטות במונח "התיישנות" אלא כותרתו הינה "סכסוך בנוגע לתשלום מכס".
כמו כן, הדין הכללי החל על התיישנות והקיים בחוק ההתיישנות אינו מחריג ממנו את הוראות סעיף 154, כלומר, יש להחיל במקרה זה, תקופת התיישנות של 7 שנים מיום היווצרות עילת התביעה כאשר המועד להגשת התביעה הינו תוך 3 חודשים מיום תשלום המיסים.

במקרה של היבואנית, קבע בית המשפט כי קיימים טעמים מיוחדים להאריך את המועד, בין היתר, כי לאור ההתדיינות שהייתה קיימת בין הצדדים באשר לנכונות הרמת ערך העסקה על ידי רשות המכס, הרי שרשות המכס ידעה היטב כי היא צפויה להתדיינות בגין הרמת הערך בין היתר במסגרת שלושת הרשימונים שלטענתה התיישנו. לפיכך, בית המשפט קיבל את בקשת היבואנית וקבע כי יש להאריך את המועד להגשת תביעה בגין שלושת הרשימונים.

הערות:

לדעתנו החלטת בית משפט השלום בראשון לציון הינה החלטה צודקת והוגנת, אך לאור העובדה כי מדובר בערכאות בית משפט שלום, ייתכן ותוגש בקשת רשות ערעור על החלטה.

חשיבותה של החלטה, בשלב הנוכחי, הינה בכך שגם מבתי המשפט נשמע הקול על חוסר ההגינות שבסעיף 154, והתקבלה החלטה פרקטית אשר מעריכה את המועד. אנו חשים כי אנו עומדים בפני סדקיה הראשונים של חומת ההתיישנות הקצרה ובלתי סבירה, וטוב שכך.

לפני כשבע שנים, היה זה בית המשפט השלום בתל אביב שהעביר ביקורת חריפה על סעיף 154 לפקודת המכס וקבע כי תקופת התיישנות קצרה כל כך נוגדת את האינטרס הציבורי שלא להרבות בהליכים משפטיים במערכת משפט שכל כך עמוסה וחיוב אזרח להגיש תביעה לבית המשפט כשפועל יוכל להסדיר את ענייניו מול רשות המכס, נגועה בחוסר סבירות ומידתיות, אך החלטה זו בוטלה במסגרת פשרה שאליה הגיעו הצדדים בערעור בבית המשפט המחוזי.

[ת"א (שלום ראש"צ) 53054-05-04, בפני כב' השופט רפי ארניה, החלטה מיום 25.2.16. ב"כ הצדדים: ליבואנית – עו"ד גיל נדל, שירית נקר ועומר וגנר ממשרד גולדפרב זליגמן; לרשות המכס-עו"ד יונתן בן-דוד מפרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)]

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.